

Värderingsövning

Handelsspelet - spelet om världsmarknaden

I den här övningen får deltagarna prova på hur det är att verka i en (förenklad) modell av världsmarknaden. Det börjar som en tävling mellan olika lag och avslutas sedan som en diskussionsstund om världsmarknaden och funderingar kring vad som räknas som framgång och hur man når dit. Det är en relativt komplicerad övning som kräver ett grupp funktionärer och en stor yta att röra sig på.

Information

 Social och ekonomisk rättvisa

 14 år och uppåt

 Tävling/diskussionsövning

 ca 1 timme

 Instruktion till ledaren

 Instruktion till gruppen

 • Pärlor i olika färger. Dessa symboliserar de olika handelsvarorna och guldets man kan köpa dem för. Ett tips är att ha pärlor i samma färg men av olika storlekar. Dessa kan då symbolisera olika valörer av samma vara. Exempelvis kan en stor grön pärla vara värd tio trä etc. Hur många pärlor som behövs är svårt att säga exakt. Det beror på antal deltagare, hur mycket dessa lyckas byta till sig etc. Så se till att ha många pärlor. OBS: det ska finnas två sorters pärlor som representerar trä, en färg för sydamerikanskt trä och en för övrigt trä.

• Fem olika handelsstationer bemannade med funktionärer, gärna två per station.

• Utrustning för att visa Ekonominyheterna alternativt en "studio" där deltagarna kan se sändningen

• Papper med varornas prisutveckling på varje handelsstation. Det är också möjligt att ha dem på datorer i form av ett bildspel.

Det finns tre varor att köpa på marknaden. Alla dessa kan bytas mot guld. De tre varorna är: socker, soja och trä.

Varorna kan köpas vid fem olika handelsstationer: Afrika, Asien, Europa, Nordamerika och Sydamerika. De kostar olika mycket, och är därmed värda olika mycket guld, beroende på var de köps.

Deltagarna är indelade i lag om ca fem personer. Två i varje lag (vilka kan variera under spelets gång) är spejare. De har som uppgift att ta reda på varornas prisläge vid de olika handelsstationerna. Det är dock bara möjligt att handla när hela laget finns på plats vid en handelsstation. Om man vill göra det svårare för lagen att handla kan man exempelvis binda ihop de delar av laget som inte är spejare. På så sätt tar det längre tid att förflytta sig mellan handelsstationerna.

Spelet genomförs i fem omgångar. Varje omgång är tio minuter lång. Mellan varje omgång är det en liten paus då Ekonominyheterna sänds. Under den följande omgången har priserna ändrats beroende på händelserna som nyhetssändningen rapporterade om. Prisutvecklingen på varje station visas med hjälp av diagram (se medföljande material längre ner).

Ekonominyheterna kan antingen filmas och spelas upp eller läsas upp "live". Syftet med dem är att sätta in spelet i ett större sammanhang och ge deltagarna en inblick i vad som kan påverka världshandeln. Ett förslag till manus finns längre ner. Det går självklart bra att skriva ett eget manus med andra händelser och därav följande prisutveckling. Om man vill förenkla övningen är det möjligt att helt skippa nyhetssändningarna och endast bryta för en kort paus då priserna på varorna ändras.

Målet med själva spelet är att få ihop så mycket guld som möjligt. Samla deltagarna när spelet är slut och diskutera igenom deras upplevelser. Förslag på diskussionsfrågor finns nedan. I det här stadiet kan ledaren bredda diskussionen och tillsammans med deltagarna fundera över konsekvenserna av dagens handelssystem.

Förberedelser

Ställ ut handelsstationerna bestående av ett bord av något slag, ett lager pärlor, papper/dator med prisnivåer för de olika omgångarna.

Fördela ut funktionärer på varje station.

Spela in eller förbered "livesändning" av Ekonominyheterna.

Ställ i ordning utrustningen/"studion" för att kunna visa nyhetssändningarna

Dela ut en pärla av varje sort till deltagarna, dessa fungerar som startkapital

Förklara spelets upplägg för deltagarna. Målet i det här läget är att samla ihop så mycket guld som möjligt. Informera om att handelsstationerna kommer vara stängda under tiden nyheterna sänds.

Manus ekonominyheterna

Efter omgång 1

God eftermiddag och välkomna till Ekonominyheterna.

Efterfrågan på sojaböner till djurfoder i Europa har på senare tid sjunkit kraftigt. Experter på området pekar på den växande trenden med ekologiskt framställd mat och tror att utvecklingen skett till följd av det allt större intresset för kött som kommer från gårdar som själv odlar sitt djurfoder.

Vidare till Nordamerika och närmare bestämt USA. Där har både kongressen och senaten nu godkänt en ny lagstiftning. Lagen har varit omdiskuterad och innebär att en ny sorts skatt på socker införs. Detta hoppas hälsoexperter och andra kommer leda till minskad efterfrågan på socker. Danmark har nyss infört en liknande lag och just nu ser flera andra europeiska länder också på att se över sin lagstiftning på området.

Världens börser registrerar nu ökade priser på asiatiskt trä. Ökningen har skett plötsligt och ännu är det ingen som kan svara på vad den beror på. Vi får återkomma till det i senare sändningar.

Det var allt för Ekonominyheterna för den här gången, välkommen att följa våra senare sändningar.

Efter omgång 2

God eftermiddag och välkomna till Ekonominyheterna.

En svältkatastrof har utbrutit i västra delarna av Afrika till följd av ett utbrott av sjukdomen ebola. FN har börjat leverera förnödenheter till området men vädjar om mer hjälp från givare. Tidigare idag rapporterade dock nyhetsbyrån Reuters att mattransporterna kapats av lokala milisgrupper som nu säljer bland annat sojaböner på världsmarknaden. FN vädjar nu till investerare att inte köpa sojaböner från västra Afrika.

Till sist kan vi konstatera att priserna på asiatiskt trä fortsätter uppåt på världens börser.

Det var allt från Ekonominyheterna. Följ gärna våra kommande sändningar.

Efter omgång 3

God eftermiddag och välkomna till Ekonominyheterna.

Vi börjar i västra Afrika där FN nu satt in fredsbevarande styrkor och lyckats stoppa den illegala handeln av sojaböner.

Samtidigt har allt fler i Nordamerika och Europa upptäckt sojabönans hälsofrämjande effekter. Det tillsammans med en allt starkare trend att gå över till vegetarisk kost har lett till kraftigt ökad efterfrågan på sojaböner i just Europa och Nordamerika.

Till sist kan vi konstatera att de kraftigt upplåsta priserna på asiatiskt trä idag kraschade. Priserna, som visade sig vara en ekonomisk bubbla, störtade idag på världens börser och tog många företag med sig i fallet.

Det var allt för oss på Ekonominyheterna. Vi är tillbaka för en sista sändning senare i eftermiddag.

Efter omgång 4

God eftermiddag och välkomna till dagens sista sändning av Ekonominyheterna.

En rad miljöorganisationer har sedan en tid inlett en stor kampanj för att stoppa skövlingen av regnskog i Amazonas, Sydamerika. Kampanjen har lett till att europeiska och nordamerikanska uppköpare nu helt bojkottar trä från Sydamerika.

Experter menar att det är enkelt att skilja ut trä som kommer från Sydamerika från annat trä. Det sker genom... (lägg till hur pärlorna som symboliserar sydamerikanskt trä skiljer sig från pärlorna som symboliserar annat trä).

Till sist en glädjande nyhet. Utbrottet av sjukdomen ebola i västra Afrika är nu officiellt över, det meddelar talespersoner från Läkare Utan Gränser. Nyheten har skapat feststämning över hela den afrikanska kontinenten och fått till följd att efterfrågan på läsk och därmed socker har ökat kraftigt där.

Det var allt vi hade att bjuda på från Ekonominyheterna idag. Ha en trevlig eftermiddag.

Priser under de olika omgångarna

Omgång 1 (innan första nyhetssändningen)

Afrika

- Socker: 2 guld
- Trä: 3 guld
- Soja (slut i lager, vi köper bara): 2 guld

Asien

- Socker: 4 guld
- Trä: 5 guld
- Soja: 3 guld

Europa

- Socker: 4 guld
- Trä: 4 guld
- Soja: 6 guld

Nordamerika

- Socker: 5 guld
- Trä: 4 guld
- Soja: 5 guld

Sydamerika

- Socker: 3 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 2 guld

Omgång 2

Afrika

- Socker: 3 guld
- Trä: 3 guld
- Soja (slut i lager, vi köper bara): 2 guld

Asien

- Socker: 4 guld
- Trä: 7 guld
- Soja: 3 guld

Europa

- Socker: 3 guld
- Trä: 5 guld
- Soja: 3 guld

Nordamerika

- Socker: 2 guld
- Trä: 5 guld
- Soja: 4 guld

Sydamerika

- Socker: 3 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 1 guld

Omgång 3

Afrika

- Socker: 2 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 1 guld

Asien

- Socker: 4 guld
- Trä: 8 guld
- Soja: 2 guld

Europa

- Socker: 3 guld
- Trä: 6 guld
- Soja: 4 guld

Nordamerika

- Socker: 3 guld
- Trä: 5 guld
- Soja: 3 guld

Sydamerika

- Socker: 4 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 2 guld

Omgång 4

Afrika

- Socker: 2 guld
- Trä: 4 guld
- Soja (slut i lager, vi köper bara): 3 guld

Asien

- Socker: 4 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 2 guld

Europa

- Socker: 3 guld
- Trä: 4 guld
- Soja: 5 guld

Nordamerika

- Socker: 3 guld
- Trä: 4 guld
- Soja: 4 guld

Sydamerika

- Socker: 4 guld
- Trä: 3 guld
- Soja: 3 guld

Omgång 5

Afrika

- Socker: 5 guld
- Trä: 3 guld
- Soja (slut i lager, vi köper bara): 3 guld

Asien

- Socker: 3 guld
- Trä: 4 guld
- Soja: 3 guld

Europa

- Socker: 4 guld
- Trä: 4 guld (köpbojkott)
- Soja: 4 guld

Nordamerika

- Socker: 4 guld
- Trä: 4 guld (köpbojkott)
- Soja: 5 guld

Sydamerika

- Socker: 4 guld
- Trä: 2 guld
- Soja: 3 guld

Förslag på diskussionsfrågor:

1. Vad tyckte du om handelsspelet (gå en runda i gruppen)
2. Vad fungerade bra respektive dåligt?
3. Hur påverkade nyhetssändningarna ert agerande?
4. Hur reagerade ni när FN uppmanade att inte köpa soja från västra Afrika? Varför då?
5. Hur reagerade ni på bojkotten mot sydamerikanskt trä?
6. Kan ni koppla händelserna till verkligheten på något sätt? Varför/varför inte?
7. Tycker ni att måttet på vem som vann (den med flest guld) är ett bra sätt att mäta framgång? Varför/varför inte?
8. Skulle ni agerat likadant om ni fick göra övningen igen? Varför/varför inte?